

Viite: Lausuntopyyntö VM023:00/2017, VM/504/03.01.00/2017

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen lausunto esitykseen maakuntien rahoituslaiksi (HE 15/2017)

Lakipaketti sote- ja maakuntauudistukseen liittyen on valmistunut täydennysehdotus. Esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntien rahoituksesta 2.3.2017 annettua lakiehdotus siten, että maakuntien rahoitusjärjestelmää voitaisiin käsitellä kokonaisuutena kaikkien maakunnan vastuualueelle siirtyvien tehtävien rahoitukseen osalta. Annettuun hallituksen esitykseen sisältyy ehdotus maakuntalaiksi, jossa on ehdotettu säädettäväksi myös muiden kuin aiemmassa lakiehdotuksessa olleiden sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen ja ympäristöterveydenhuollon tehtävien siirtyminen maakunnalle. Tällaisia tehtäviä ovat mm. työ- ja elinkeinotoimiston, aluehallintoviraston, kuntien lomitusta ja maataloushallinnon, vesivarojen käytön ja hoidon, vesien ja merenhoidon rakentamisen ohjauksen tehtävät.

Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan täydennettäväksi maakuntalain, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain voimaannpanosta annettavaksi ehdotettua lakia sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia koskevalla pykälällä. Voimaannpanolakiin esitettävällä säännöksellä varmistettaisiin, että uudistuksen toimeenpanon seurauksena kunnilta tai kuntayhtymiltä ei ryhdytä perimään takaisin sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin myönnettyjä valtionavustuksia, jos toimitilan käyttötarkoituksen, hallinnan tai omistusoikeuden muutos tai jääminen kokonaan pois ei johdu kunnan tai kuntayhtymän vaikutusmahdollisuuksien piirissä olevasta syystä, vaan nimenomaan uudistuksen toimeenpanosta.

Pohjois-Savon pelastuslaitos ehdottaa esitykseen seuraavia muutoksia:

Pelastustoimelle esitettyä rahoituksen kapitaatiomallia on perusteltua täydentää palvelutarvetta ja toimintaympäristöä kuvaavilla tarvetekijöillä sekä niiden painokertoimilla.

Maakunnan rahoituslain mukaan pelastustoimen rahoituksen laskennallisena perusteena olisi melko puhdas kapitaatioperiaate. Laskennallinen kapitaatiomalli merkitsi merkittävää rahoituksen siirtoa harva-alueilta eteläiseen Suomeen. Tämä rikkoisi voimakkaasti pelastustoimen palvelujen yhdenvertaista saatavuutta sekä lähipalveluperiaatetta. Palvelujen mitoitus tulee toteuttaa palvelutarve- ja riskiperusteisesti ottaen huomioon sisäisen turvallisuuden muuttuvat uhkatasot sekä toimintaympäristö.

Kapitaatiomallilla olisi todennäköisesti negatiivisia vaikutuksia pelastustoimen palveluverkolle erityisesti harvaan asutuissa maakunnissa.

Käyttökustannusten vuosittaisen kasvun tulee olla muun muassa pelastustoimella samalla tasolla sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa (maakuntaindeksin toteutunut muutos lisätynä 0,5 prosenttiyksiköllä).

Valtion rahoituksen tarkistustaso (6 §) on liian pieni mm. pelastustoimen tehtävien hoitamiselle. Pelastustoimi on työvoimavaltainen toimiala, jossa palkkamenot ovat noin 70 % kokonaismenoista. Lakiehdotuksen perusteluosassa mainitaan: ”Lain 4 luvun laskennallisia kustannuksia tarkistettaessa toteutuneista kustannuksista ehdotetaan otettavan huomioon vain palkkamenojen kehitys, minkä vuoksi kustannuksiin kohdistettaisiin osittainen indeksitarkistus. Palkkamenot muodostavat noin 30 prosenttia muiden tehtävien laskennallisten kustannusten perusteena olevasta kokonaisuudesta”.

Maakuntauudistuksen valmistelu on pitkäkestoinen prosessi ja se vaatii huomattavasti resursseja. Valtion tulee osallistua täysimääräisesti maakuntien muutuskustannusten rahoittamiseen.

Jukka Koponen
pelastusjohtaja

Kirsti Tarvainen
taloussuunnittelija